

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 47/2022-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Bory, a. s.**, Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, IČO 36 740 896, zastúpenej advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Martin Škubla, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 83/2016-844, 6 Co 84/2016 zo 16. mája 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 232/2018 z 15. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. marca 2021 a doplnenou 12. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 83/2016-844, 6 Co 84/2016 zo 16. mája 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 232/2018 z 15. decembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 11 C 428/2008-528 z 22. júna 2011 zamietol žalobu sťažovateľky (žalobkyne v 1. rade) a [REDACTED] (ďalej aj „žalobkyňa v 2. rade“ alebo spolu aj „žalobcovia“), ktorou sa proti [REDACTED] (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“) a [REDACTED] (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“ alebo spolu aj „žalovaní“) domáhali určenia, že sťažovateľka je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti

1/7 k pozemku pôvodne identifikovanému ako pozemok parc. č. [REDACTED] – roľa s výmerou 11 829 m², zapísanému v pozemkovo-knižnej vložke č. [REDACTED], neskôr v registri „E“, katastrálne územie [REDACTED], v súčasnosti identifikovanému ako pozemok v katastrálnom území [REDACTED] reg. „C“, parc. č. [REDACTED], orná pôda s výmerou 11 829 m², vedený na [REDACTED] Katastrálnym úradom [REDACTED] Správou katastra [REDACTED] (ďalej len „pozemok“), ktorý mali v súlade s uznesením Obvodného súdu Bratislava 4 č. k. D 113/93, Dnot 10/93 z 30. apríla 1993 (právoplatným 7. júna 1993) v dedičskej veci po poručiteľovi [REDACTED], zomrelom [REDACTED], ako novoobjavené dedičstvo nadobudnúť žalovaní, a to každý z nich v jednej polovici, t. j. v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/14. Sťažovateľka, resp. jej právna predchodkyňa – [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], v konaní pred okresným súdom argumentovala tým, že spoluvlastnícky podiel k pozemku nadobudla od [REDACTED] (vedľajšieho účastníka na strane žalobcov) a žalobkyne v 2. rade na základe kúpnej zmluvy, ktorú uzavreli 11. januára 2008 a ktorej vklad do katastra nehnuteľností povolila príslušná správa katastra rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21. januára 2008. Sťažovateľka tvrdila, že [REDACTED] mal spoluvlastnícky podiel k pozemku vydržať podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ak by aj z jeho strany nedošlo k vydržaniu, na sťažovateľku by sa vzťahovala ochrana podľa § 486 Občianskeho zákonníka. Zároveň tvrdila, že pri kúpe spoluvlastníckeho podielu k pozemku postupovala s odbornou starostlivosťou, pričom vychádzala zo správnosti údajov uvedených v katastri nehnuteľností. S uvedenými tvrdeniami sťažovateľky sa okresný súd nestotožnil; z vykonaného dokazovania totiž zistil, že pozemok na základe prídelovej listiny z roku 1933 pôvodne nadobudla [REDACTED] (právna predchodkyňa žalovaných) a po jej smrti v roku 1939 prešiel do vlastníctva jej siedmich detí – [REDACTED] [REDACTED] a [REDACTED], na každého v podiele 1/7. Ani jedno z týchto detí nebolo v pozemkovo-knižnej vložke okrem mena a priezviska identifikované iným osobným údajom (dátumom narodenia). Neskôr bol pozemok združený a užívaný socialistickou organizáciou – [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „JRD“). Spoluvlastnícky podiel po [REDACTED] sa stal predmetom dedenia po dvoch rôznych osobách s menom a priezviskom [REDACTED]; na základe dedičského rozhodnutia č. k. D 2939/74 z 21. januára 1975 ho do svojho vlastníctva nadobudol [REDACTED] ([REDACTED]) a na základe dedičského rozhodnutia č. k. D 113/93 z 30. apríla 1993 ho do svojho vlastníctva nadobudli žalovaní ([REDACTED]). Na základe dedičského rozhodnutia sp. zn. D 275/95 po [REDACTED], zomrelom 5. 9. 1960, kde bol predmetom dedenia (aj) pozemok parc. č. [REDACTED] v podiele 1/7, príslušná správa katastra vytvorila nový [REDACTED], do ktorého ako spoluvlastníka zapísala [REDACTED] a [REDACTED] zrušila, nezapísala však žalovaných, ktorí v dôsledku súčasného zrušenia [REDACTED] prestali byť evidovaní ako spoluvlastníci pozemku. Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, no keďže [REDACTED] spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku nevydržal, nemohol platne uzavrieť dohodu o vyrovnaní dedičských podielov so žalobkyňou v 2. rade ani platne previesť vlastnícke právo na sťažovateľku kúpnu zmluvou. Poručiteľ [REDACTED] [REDACTED], zomrelý [REDACTED], v čase smrti nebol spoluvlastníkom pozemku, preto [REDACTED] v dedičskom konaní po tomto poručiteľovi (svojom otcovi) nemohol nadobudnúť viac práv, než mal jeho právny predchodca. Už notárka v tomto dedičskom konaní poznamenala, že „sa nedá zistiť totožnosť, či skutočne ide o poručiteľa“. Keďže [REDACTED] nebol neoprávneným dedičom po svojom právnom predchodcovi a ako dedič sa nezúčastnil dedičského konania po právnom

predchodcovi žalovaných, nemožno na daný prípad aplikovať § 486 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu sa okresný súd dobromyseľnosťou sťažovateľky pri nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/7 k pozemku nezaoberal. U žalobkyne v 2. rade okresný súd nezistil existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení ani aktívnu legitimáciu na podanie uvedeného návrhu.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie odôvodnené tým, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolania aj žalobkyňa v 2. rade a [REDACTED]

4. Krajský súd (v poradí prvým) rozsudkom č. k. 6 Co 141/2011-597 z 12. marca 2012 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že určil, že sťažovateľka je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu 1/7 k pozemku. Výrok, ktorým okresný súd žalobu žalobkyne v 2. rade zamietol, krajský súd potvrdil.

5. Na základe dovolania žalovaných proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 229/2013-731 z 11. februára 2016 rozsudok krajského súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a vec mu vrátil na ďalšie konanie na účel doplnenia dokazovania o okolnostiach, za ktorých došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, ako aj ďalších právnych úkonov. Výrok krajského súdu týkajúci sa žalobkyne v 2. rade nebol uvedeným uznesením najvyššieho súdu dotknutý.

6. V priebehu odvolacieho konania zomrela žalobkyňa v 2. rade, ako aj [REDACTED] Krajský súd uznesením z 1. marca 2018 pripustil, aby do konania na miesto žalobkyne v 2. rade vstúpili dedičky [REDACTED] a pripustil aj úpravu žalobného petitu. Dedičia po [REDACTED] so vstupom do konania nesúhlasili.

7. Na pojednávaniach konaných 20. septembra 2017, 21. februára 2018 a 18. apríla 2018 krajský súd prejednal odvolanie sťažovateľky a zopakoval dokazovanie, a to najmä kvôli zisteniu, či [REDACTED] vydržal alebo nevydržal spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku a či ho následne mohol platne previesť na sťažovateľku.

8. Krajský súd (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 6 Co 83/2016-844, 6 Co 84/2016 zo 16. mája 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny. Krajský súd konštatoval, že okresný súd v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie rozsiahlym dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny právny predpis a svoje rozhodnutie podrobne a presvedčivo odôvodnil (bod 14 napadnutého rozsudku). Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že na daný prípad nemožno aplikovať § 486 Občianskeho zákonníka, keďže poručiteľ (otec) [REDACTED] v čase smrti nebol spoluvlastníkom pozemku (bod 15 napadnutého rozsudku). Vychádzajúc z princípu viazanosti právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v jeho zrušujúcom uznesení, krajský súd vo veci vykonal dokazovanie, na základe ktorého dospel k záveru (body 12, 17 a 18 napadnutého rozsudku), že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné. Podľa názoru krajského súdu [REDACTED] spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku nevydržal, preto ho nemohol platne previesť na sťažovateľku. [REDACTED] nebol oprávneným držiteľom, keďže so zreteľom na všetky okolnosti nemohol byť v dobrej viere o tom, že skutočne „dedí“ pozemok, ktorý mal spoluvlastnícky patriť [REDACTED], zomrelému [REDACTED]. Všetci účastníci tohto dedičského konania museli

vedieť, že rozhodnutie štátneho notárstva je v tomto ohľade postavené iba na nepodložených tvrdeniach prihlásenia pozemku do dedičstva, ktoré dediči tohto poručiťa na základe výzvy notárky nepreukázali. ■■■ muselo byť zrejmé i to, že zvyšné spoluvlastnícke podiely k pozemku nevlastnili jeho príbuzní, ale fyzické osoby, ktoré vôbec nepoznal, pričom jeho poručiť s týmito fyzickými osobami pozemok nezdedil. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 309/2016 zo 17. mája 2016, v ktorom konštatoval, že „Deklaratórne osvedčenie o dedičstve nemôže založiť vlastnícky vzťah dedičov k veciam, ktorých vlastníkom nebol v čase smrti ich právny predchodca, teda poručiť.“.

9. Krajský súd sa zároveň zaoberal otázkou, či vzhľadom na závery nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016 boli alebo neboli u sťažovateľky, ktorá tvrdila, že ak spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku nevydržal ■■■ stala sa spoluvlastníkom pozemku na základe dobrej viery ona, naplnené dôvody na prelomenie zásady „*nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*“ (t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Krajský súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru (body 19 až 21 napadnutého rozsudku), že sťažovateľka, resp. jej právna predchodkyňa pri uzatváraní kúpnej zmluvy s ■■■ a žalobkyňou v 2. rade nemohla byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere o tom, že sú podielovými spoluvlastníkmi pozemku. Dokumenty týkajúce sa výkupu spoluvlastníckych podielov k pozemku pripravovali zamestnanci právnej predchodkyne sťažovateľky, ktorú zvyšní podielovní spoluvlastníci pozemku na chybu v označení spoluvlastníkov pozemku upozornili, preto sťažovateľka, resp. jej právna predchodkyňa musela mať vedomosť o tom, že podielovou spoluvlastníčkou pozemku je žalovaná v 1. rade. Aj JDR a po transformácii jeho právny nástupca po celú dobu užívania pozemku považovali za oprávnenú osobu žalovanú v 1. rade, resp. právnych predchodcov žalovanej v 1. rade, čo si právna predchodkyňa sťažovateľky mohla overiť, no neurobila to. Nemožno preto tvrdiť, že sťažovateľka bola pri nadobúdaní spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/7 k pozemku od ■■■ dobromyseľná so zreteľom na všetky okolnosti, keďže mohla objektívne zistiť, že spoluvlastníkmi tohto podielu sú žalovaní. Žalovaných, ktorí pri zápise svojho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe dedičského rozhodnutia D 113/93, Dnot 10/93 nijako nepochybili, nemožno považovať za nedbalých spoluvlastníkov. V danom prípade pochybila príslušná správa katastra, keď pri zápise vlastníctva do ■■■ pod položkou výkazu zmien č. 168/96 zrušila súčasne i ■■■, avšak žalovaných už do nového ■■■ ako spoluvlastníkov nezapísala, čím prestali byť evidovaní v katastrálnom operáte ako spoluvlastníci pozemku.

10. Najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 232/2018 z 15. decembra 2020 dovolanie sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné, keďže vo vzťahu k namietanému pochybeniu krajského súdu pri zopakovaní dokazovania nezistil žiadnu možnosť porušenia práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces. Dovolanie sťažovateľky podľa § 420 ods. 1 písm. a) CSP napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keďže dovolacie dôvody nevymedzila spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP, ale vo vzťahu k právnej otázke, pri ktorej riešení sa mal krajský súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, len odkázala na dôvody odvolania proti rozsudku okresného súdu.

II. Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakovane uvádza, že na základe podanej určovacej žaloby bolo potrebné zistiť, či ■■■■ vydržal alebo nevydržal spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku, resp. či ■■■■ mohol spoluvlastnícky podiel platne previesť na sťažovateľku (jej právnu predchodkyňu), ktorá, považujúc údaje v katastri nehnuteľností za správne, uzavrela kúpnu zmluvu s ■■■■ a žalobkyňou v 2. rade v dobrej viere, že spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku kupuje od skutočných vlastníkov.

12. Napadnutý rozsudok krajského súdu sťažovateľka považuje za prekvapivý, nezrozumiteľný a zmätočný. Krajskému súdu vytýka, že nerešpektoval závery zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu a v rozpore s právnou úpravou zopakoval dokazovanie, ktorým nič nové nezistil, a napriek tomu vydal rozsudok s úplne protichodným záverom, než k akému došiel vo svojom predchádzajúcom rozsudku. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd vyhodnotil dôkazy tendenčne, pretože sa mu zrejme zdalo morálne správne, aby spoluvlastníkmi pozemku boli odporcovia, pričom neprihliadol na korektnú právnu správnosť prípadu. ■■■■ mohol byť objektívne presvedčený, že sporný pozemok naozaj patril jeho poručiteľovi, čo z neho nerobí nedobromyseľného držiteľa, ako to uzavrel krajský súd. V konaní ostalo sporné, prečo ponuky na uplatnenie predkupného práva a odpovede na tieto ponuky (t. j. neuplatnenie predkupného práva) boli naformulované len pre žalovanú v 1. rade, a nie aj pre žalovaného v 2. rade, a kto ich doručoval. Ak sú pochybnosti o vedomosti nadobúdateľa, že ide len o domnelý nadobúdaci titul, resp. že nekonal s obvyklou opatrnosťou, platí domnienka, že v pochybnostiach je nadobúdateľ dobromyseľný. Vychádzajúc z princípu dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte, sťažovateľka nemohla s ohľadom na všetky okolnosti nepovažovať pri nadobúdaní vlastníckeho práva ■■■■ a notársku zápisnicu o dedičskej dohode medzi ■■■■ a žalobkyňou v 2. rade za dôveryhodné listiny. To jednoznačne svedčí o jej dobromyseľnosti pri nadobúdaní vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti 1/7 k pozemku.

13. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľka považuje za zjavne neodôvodnené a arbitrárne. Najvyššiemu súdu vytýka, že dovolanie podľa obsahu nesprávne posúdil, v dôsledku čoho sa ním vecne nezaoberal. Sťažovateľka už v dovolaní vzniesla výhrady týkajúce sa zopakovania dokazovania a namietala, že rozsudok krajského súdu je nelogický a zmätočný a že krajský súd zistený skutkový stav nesprávne právne vyhodnotil, pretože sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Právne otázky, pri ktorých sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, sťažovateľka bližšie vymedzila v bode 28 a nasl. dovolania.

14. Na podporu svojich argumentov sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017 (ZNaU 20/17), ktorého právna veta znie: „Ústavný súd Slovenskej republiky z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve

ústavné hodnoty – princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (zásada *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko ma niest' nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.“

15. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka zastáva názor, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 83/2016-844, 6 Co 84/2016 zo 16. mája 2018 (body 7 až 9) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 232/2018 z 15. decembra 2020 (bod 10).

17. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

18. Ústavný súd, považujúc ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu za podanú včas (§ 124 zákona o ústavnom súde), posudzujúc napadnutý rozsudok krajského súdu, skúmal, či sa krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu (bod 2) neodchýlil od prípustného výkladu relevantných právnych noriem upravujúcich vydržanie (§ 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ako aj ochranu toho, kto dobromyseľne niečo nadobudol od nepravého dediča, ktorému bolo dedičstvo potvrdené (§ 486 Občianskeho zákonníka). Keďže prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05) a odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, vzal pritom na zreteľ i rozsudok okresného súdu (bod 2).

19. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Do jeho obsahu patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (II. ÚS 410/06, Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993). Vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom sporovom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 CSP v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. Uvedené zákonné ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania (I. ÚS 125/2020).

20. Sťažovateľka (v zhode s názorom krajského súdu) v ústavnej sťažnosti uviedla, že na základe podanej určovacej žaloby bolo potrebné zistiť, či ■■■■ vydržal alebo nevydržal spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku a či ho následne mohol platne previesť na sťažovateľku (jej právnu predchodkyňu), ktorá, považujúc údaje v katastri nehnuteľností za správne, uzavrela kúpnu zmluvu s ■■■■ a žalobkyňou v 2. rade v dobrej viere, že spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku kupuje od skutočných vlastníkov.

21. Inštitúty držby a vydržania v súčasnosti upravuje § 129 až § 131 a § 134 Občianskeho zákonníka.

22. Civilné sporové konanie je ovládané prejednávou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha (nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020, ZNaU 20/2020).

23. Žalobca, ktorý sa dovoľáva oprávnenej držby, musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať okolnosti, z ktorých má jeho dobrá viera vyplývať (m. m. I. ÚS 227/2021).

24. „Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. *A contrario*, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“ (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, ZNaU 48/2018).

25. „Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí (§ 132 a § 135a O. z.) a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné“ [(Rc) 1 Cz 36/89]. „Zařazení určité věci státním notářství do aktiv dědictví není nezvratným důkazem vlastnictví toho, kdo věc nabył na základě dohody dědiců, schválené rozhodnutím státního notářství. Dohoda o vypořádání dědictví řeší vztahy pouze účastníky řízení o dědictví; jiné osoby, které nebyly účastníky řízení o dědictví, se mohou domáhat svého práva k věci, jež byla zařazena do aktiv dědictví po zůstaviteli v občanském soudním řízení“ [(Rc) 3 Cz 5/90].

26. Sťažovateľka, ktorá považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za prekvapivý, nezrozumiteľný a zmätočný, v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd vyhodnotil dôkazy tendenčne, pretože sa mu zrejme zdalo morálne správne, aby spoluvlastníkmi pozemku boli odporcovia, pričom neprihliadol na korektnú právnu správnosť prípadu (bod 12).

27. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

28. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu zistil, že v posudzovanom konaní bol sťažovateľke daný náležitý procesný priestor, aby preukázala svoje skutkové tvrdenia týkajúce sa toho, že je podielovou spoluvlastníčkou pozemku, aby poprela skutkové tvrdenia protistrany, resp. aby sa vyjadrila ku všetkým dôkazom vykonaným krajským súdom. Vykonané dokazovanie nepreukázalo opodstatnenosť žaloby sťažovateľky, ktorou sa domáhala určenia, že je

vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/7 k pozemku. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sa krajský súd dopustil svojvôle v procese hodnotenia dôkazov spôsobilej spochybníť objektivitu súdneho rozhodovania. Krajský súd vykonal dokazovanie po tom, ako mu vec bola vrátená na ďalšie konanie najvyšším súdom na účel doplnenia dokazovania o okolnostiach, za ktorých došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, ako aj ďalších právnych úkonov.

29. Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvoinštančné konanie, pričom záver krajského súdu, že ■■■ nevydržal spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku, nie je svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený ani z neho nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Občianskeho zákonníka a Civilného sporového poriadku), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

30. Pokiaľ sťažovateľka na podporu svojich argumentov poukázala na to, že otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka sa ústavný zaoberal v náleze č. k. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017 (ZNaU 20/2017), ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia uvedeného nálezu vyplýva, že identickou otázkou sa ústavný súd zaoberal už v náleze č. k. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, ktorý obsahuje identickú právnu vetu (bod 14).

31. Krajský súd sa so závermi nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016 vysporiadal v rámci riešenia otázky, či boli alebo neboli u sťažovateľky, ktorá tvrdila, že ak spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7 k pozemku nevydržal ■■■ stala sa spoluvlastníkom pozemku na základe dobrej viery ona, dovoľávajúc sa pritom ochrany podľa § 486 Občianskeho zákonníka.

32. Kto dobromyseľne niečo nadobudol od nepravého dediča, ktorému bolo dedičstvo potvrdené, je chránený tak, ako keby to bol nadobudol od oprávneného dediča (§ 486 Občianskeho zákonníka).

33. *„Dobromyseľnosť pri nadobudnutí veci od nepravého dediča v zmysle § 486 Občianskeho zákonníka musí preukázať nadobúdateľ. Nepravým dedičom je osoba, ktorá podľa rozhodnutia o dedičstve nadobudla majetok poručiteľa, hoci ho nemala nadobudnúť buď vôbec, alebo v takom rozsahu, v akom ho nadobudla. Z uvedeného vyplýva, že ide o veci, ktoré poručiteľ ku dňu smrti vlastnil; teda nie o veci, ktoré v jeho vlastníctve neboli. V opačnom prípade by išlo o nadobudnutie vecí poručiteľa, ktoré boli po jeho smrti súdom prikázané neoprávnenému dedičovi, ale išlo by o veci tretej osoby. Takúto ochranu osobe, ktorá by nadobudla vlastnícke právo k veciam nepatriacim poručiteľovi a napriek tomu boli tieto veci prejednané v rámci dedičského konania, Občiansky zákonník neposkytuje“* (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 28 Cdo 2264/2009 z 15. marca 2011).

34. Odborná právnická literatúra vo vzťahu k citovanému ustanoveniu uvádza, že: „Občiansky zákonník poskytuje ochranu tretím osobám, ktorí nadobudli vec od nepravého dediča dobromyseľne. Ide o prelomenie zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má sám (*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipso habet*). Dobromyseľnosť musí preukazovať nadobúdateľ. Dobrá viera je daná, ak tretia osoba nevedela ani nemohla vedieť, že ten, od koho vec alebo právo nadobudol, nie je oprávneným dedičom a dôvodne sa preto domnieva, že vec nadobudnutá dedičstvom mu patrí a je oprávnený s ňou nakladať... (Števček, M., Dulak, A.,

Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 – 880. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 1827)

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd považuje aj záver krajského súdu, že na daný prípad nemožno aplikovať § 486 Občianskeho zákonníka, keďže ■■■■■ nebol neoprávneným dedičom po svojom právnom predchodcovi a ako dedič sa nezúčastnil dedičského konania po právnom predchodcovi žalovaných, za ústavnoprávne akceptovateľný.

36. Ako bolo uvedené, za skutkový základ sporu zodpovedá procesná strana. Civilné sporové konanie je konaním dôkazným ovládaným tzv. prejednávacím princípom (princípom formálnej pravdy), čo platilo i za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (t. j. do 30. júna 2016). V takomto type konania sú sporové strany povinné substancovať svoje skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy v jednotlivých procesných úkonoch (povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť). Nepriaznivý následok nedostatočného substancovania skutkového stavu sa prípadne prejaví až v nepriaznivom meritórnom rozhodnutí pre účastníka, ktorý svoje bremeno tvrdenia alebo dôkazné bremeno neunesol. Tak tomu bolo podľa rozsudkov okresného súdu a krajského súdu aj v prejednávanej veci.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

37. Za ústavne udržateľný považuje ústavný súd aj záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu, nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.). Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

III.3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

38. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95). „Tento článok Ústavy Slovenskej republiky nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné, a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastniť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky treba vykladať tak, že každý má právo vlastniť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

III.4. Záver

39. Medzi rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 83/2016-844, 6 Co 84/2016 zo 16. mája 2018 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 232/2018 z 15. decembra 2020 a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

40. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 26. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu